

Bliže zvezdama

Putopis sa Šar Planine(Ideo)

U večernjim satima 27. maja, krenula je put Makedonije 19-člana ekipa planinara iz Pomoravlja. Destinacija: Šar Planina. Cilj osvajanje dva šarplaninska vrha: Prvog dana Ljuboten 2499 mnv. a drugog dana učešće u međunarodnoj planinarskoj manifestaciji koja se po 30. jubilarni put održava poslednjeg vikenda u maju; (upotrebiću originalni naziv ove akcije na uvek toplom i simpatičnom makedonskom jeziku): Традиционалното искачување “**ТИТОВ ВРВ 2011.**” 2747 mnv.

Ova planinarska akcija je organizovana od strane Planinarskog Kluba "Ljuboten" iz Tetova, i ove godine je bila prateća manifestacija proslave Dana Evrope. Učešće je uzelo 71 planinarsko društvo iz 8 zemalja: zemlje domaćina Makedonije, ali i iz Francuske, Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne gore i Albanije; sa ukupno 1200 učesnika.

Pomoravsku ekipu su činili PSD „Javorak“ iz Paraćina sa pet članova i PK „Runolist“ iz Jagodine sa dvanaest članova i dva vozača.

Nekoliko reči o našoj destinaciji: Šar Planina ime je dobila zbog šarenila pejzaža, zelenih pašnjaka i šuma, palete boja od raznobojnog cveća, prekivenih snegom belih vrhova gotovo čitave godine, plavih “gorskih očiju”- ledničkih jezera koja se nalaze po celom masivu.

Šarplaninski šafran (*Crocus scardicus*)

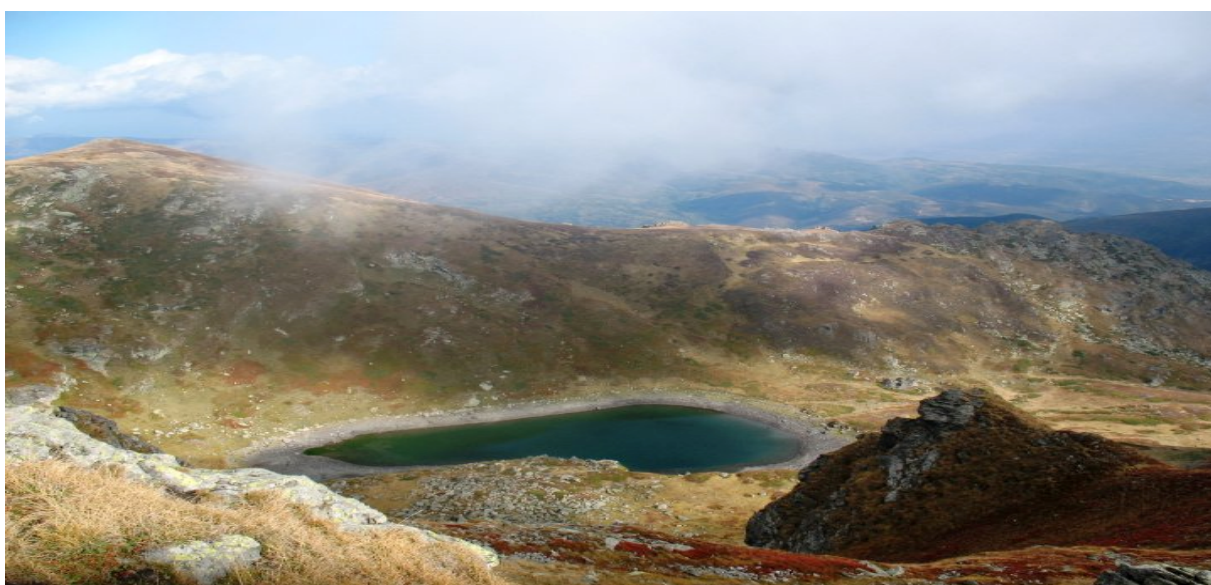
autor Miloš Marić

Sam masiv se prostire na jugu Srbije (Kosova) (43.12%), severozapadu Makedonije (56,25%) i severoistoku Albanije (0,63%). U antičko doba ime planine je bilo: *Scardus*, *Scodrus*, ili *Scordus*, u srednjovekovnoj Srbiji često su je zvali Carska Planina, jer se prostirala od Prizrena pa praktično do Skoplja-dva prestona grada Cara Dušana. Za sadašnje ime je zaslužna viševjekovna vladavina Otomanskog Carstva ovim prostorima, pošto su je Osmanlije nazvali: *Shar Dagh* i do danas se zadržao u upotrebi ovaj prevod na srpski i makedonski: Шар Планина ali i na albanski jezik: *Malet e Sharrit*.

Šarplaninski planinski sistem zahvata oko 1600km² i prostire se po dužini oko 80km pravcem sever-jug, počevši od obronaka Ljubotena sa kosovske strane sve do Mavrovskog jezera na jugu grada Gostivara. Na jugozapadu prema albanskoj granici, masiv se produžava na planinu Golem Korab 2764 mnv. koji je ujedno i najviši vrh Makedonije.

Planina je bogata florom i faunom, neke od njih su i endemske vrste poput: *Crocus scardicus* - šarplaninskog šafrana. Naročito, kosovska strana planine, koja je po mišljenju mnogih alpskog i nepristupačnog tipa i izgleda, bogata je ledničkim jezerima, dok makedonska strana ima svega nekoliko jezera i po izgledu je pitomija sa dosta zelenila i pašnjaka.

Štrbačko, Livadičko ili Ljubotenskojezero

izvor: wikipedia

Šar Planina ima preko 30-tak vrhova preko 2000 mnnv.a čak 17 vrhova su preko 2500 mnnv. ne računajući Golem Korab.

Cilj 1 (Ljuboten 2499 mnv.) I dan:

Po dolasku u oko 8 časova izjutra 28.05.2011. u Staro Selo, živopisno makedonsko seoce severno od Tetova u samom podnožju Ljubotena (tačke A na Google earth mapi), koje leži na 900 mnv. i kraćih priprema, sa usponom smo krenuli oko 8.30 h.

Koš u dvorištu škole u Starom Selu

autor Stanko Radulović

Na uspon smo krenuli u dobrom raspoloženju, makedonsko jutarnje sunce nam je ulilo dodatnu energiju, jer se baš nešto nismo naspavali u kombijima u toku noćnog putovanja. Doduše, ne samo sunce već i jutarnja kafica, po gutljaj srpske prepečenice iz kuršumlijskog kraja, kao i doručak i druga osveženja iz ranca. Na izlasku iz sela smo naišli na planinarsku stazu i tablu sa informacijama o treku koji nam predstoji. Prvi cilj je planinarski dom „Ljuboten“ na 1630 mnv.

Laganim hodom i blagim usponom, uživajući po stazi koja je uglavnom prolazila kroz šume, kroz koju su slivali potoci bistre vode, nekako, brzo dođosmo do planinarskog doma.

Posle polučasovnog odmora, krenusmo put vrha Ljubotena ostalo je još 869 m visinske razlike ali sa jakim usponom naročito ispred samog vrha. Na sve to zlosutni sivi oblaci su se nekako lepili za planinu, preteći da svakog časa izruče svoj tečan tovar, čak se i u daljini i čula grmljavina. Na Šari su karakteristične ovako brze promene vremenskih uslova jer se radi o prirodnoj, visokoj prepreci za oblake koje nanose severozapadni vetrovi. Ako se vetar pojača, oblaci se razduvaju na sve strane od planine i opet biva sunčano. Ukoliko se to ne desi, kiša je neminovna na šta smo se brzo uverili. Ono što nismo nikako očekivali to su ledena kiša i grad.

Neko je brojao da je 10-15 puta skidao i oblačio kabanicu, vetrovku od čestih promena vremena na Šari. Na sve to uspon je idući prema vrhu bio sve pod većim nagibom, vazduh vlažan i težak za disanje te su nas čekali baš teški napori u nastojanju da osvojimo Ljuboten. Pred sam greben koji vodi prema vrhu, ispred nas se isprečio stenoviti zid pod velikim uglom, obrastao mahovinom i oskudnom vegetacijom, što i nije veliko čudo sa obzirom na to da smo prevalili 2000 mnv.

Savladavši i ovu prepreku, dođosmo do grebena koji je vodio put vrha Ljubotena, što od nazubljenog grebena, što od magle i oblaka koji su opasivali vrh, on se nije dao videti. Tako blizu a ne vidiš ga. Išavši grebenom, staza na pojedinim deonicama beše uska, a sa leve i desne strane grebena prave provalije.

Konačno, vrh Ljubotena. Pošto nam vreme nije bilo bitno, autor ovog teksta smatra da smo na vrhu bili između 13³⁰-14h. Posle kraćeg boravka na vrhu i obaveznog fotografisanja i posveta, kao i planinarskog običaja da se baci kamenčić na kamen ili stub koji obeležavaju najvišu kotu, usledio je ništa manje naporan i opasan spust, istom stazom do Starog Sela, gde smo bili oko 17³⁰ h. Prilikom spusta vreme nas je poslužilo i nije nam zagorčavalo bolove u stopalima i kolenima od napora koji nam donosi spust. Posle kraćeg odmora, put preko Tetova do Popove Šapke, smeštanje u hotel "Slavija", tuširanje, večera, skopsko pivo i utakmica finala Lige šampiona. Uspeli smo da odgledamo nekih 10 min. prećutno smo svi pošli prema svojim sobama na zaslužen odmor. Ljuboten je uzeo svoj danak, naročito muškom delu ekipe. Ni najvažniju utakmicu, najvažnije sporedne stvari na svetu, nije nam dao da odgledamo do kraja.

Pogled na Ljuboten sa kosovske strane

Pogled na Ljuboten sa makedonske strane

izvor: wikipedia

